

Hüseyin ÇAYLI Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine
Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (3/17)

TC

Başbakanlık
Özlük ve Yazı İşleri
Genel Müdürlüğü
Sayı : 301-10907

10 Kasım 1980

Konu : İdam cezasına hükümlü
Hüseyin Çaylı

MILLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Suçunu gizlemek, suç delillerini yok etmek ve bu suretle kendisini ceza tayininden kurtarmak maksadıyla adam öldürmek suçundan sanık Yalvaç İlçesi, Debbağlar Mahallesi Hane 21 de kayıtlı Ramazan oğlu Emine'den olma 1.2.1956 doğumlu Hüseyin Çaylı'nın T.C.K. nun 450/9 maddesi uyarınca idam cezasıyla mahkûmiyetine dair Yalvaç Ağır Ceza Mahkemesinden verilen Hüküm, Yargıtay Birinci Ceza Dairesince tasdik edildiğinden yapılacak diğer işlemler için Cumhuriyet Başsavcılığına ve daha sonra Adalet Bakanlığına gönderilen adı geçen mahkûmiyet dosyası ve Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin tasdik ilâmı, konu hakkındaki 18.2.1975 gün ve 6144 sayılı Adalet Bakanlığı, yazısının sureti ile birlikte 20.2.1975 günlü 5/4-1170 sayılı yazımızla Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Bülend ULUSU
Başbakan

Adalet Komisyonu Raporu

TC

Danışma Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 3/17
Karar No. : 62

24 Haziran 1982

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Suçunu gizlemek, suç delillerini yok etmek ve bu suretle kendisini ceza tayininden kurtarmak maksadıyla adam öldürmek suçundan sanık, Yalvaç İlçesi, Debbağlar Mahallesi, Hane 21'de kayıtlı, Ramazan oğlu, Emine'den olma, 1.2.1956 doğumlu, Hüseyin Çaylı'nın Türk Ceza Kanununun 450/9 uncu maddesi uyarınca idam cezasıyla mahkûmiyetine dair, Yalvaç Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 1.10.1974 gün ve Esas 1974/69, Karar 1974/74 sayılı hüküm, Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 29.1.1975 gün ve Esas 1974/4270, Karar 1975/367 sayılı ilâmı ile onanmak suretiyle kesinleşmiş bulunduğundan bu işe ait dava dosyası Başbakanlığın 20.2.1975 tarih ve 5/4-1170 sayılı Tezkeresine ekli olarak 27.2.1975 tarihinde Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş, Başkanlıkça da Adalet Komisyonuna havale edilip müzakeresi yapıldıktan sonra sanık Hüseyin Çaylı hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine karar verilerek buna dair kanun tasarısı hazırlanıp raporuyla birlikte Millet Meclisi Başkanlığına gönderilmiştir.

Bu rapor ve metin Millet Meclisi Genel Kurulunda 12 Eylül 1980 tarihine kadar görüşülemediğinden ve belirtilen tarihte de Türkiye Büyük Millet Meclisinin feshedilmesi üzerine, Başbakanlığın 10 Kasım 1980 tarihli ve 301/10907 sayılı yazılarıyla dosya Millî Güvenlik Konseyi Başkanlığına intikal ettirilmiştir. 29.6.1981 günlü ve 2485 sayılı Kanunla Kurulan Danışma Meclisinin çalışmaya başlamasından sonra İçtüzüğü'nün 86 ncı maddesi gereğince Adalet Komisyonuna havale olunan dosya, Adalet Bakanlığı temsilcisinin de katılımıyla yapılan toplantıda incelenip görüşülmüştür.

Dosya münderecatına, Yalvaç Ağır Ceza Mahkemesi ve Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin kesinleşen ilamlarına göre olay tarihinde sanık Hüseyin Çaylı'nın Debbağlar Mahallesi'ndeki bahçelerden ceviz toplamak üzere bir arkadaşıyla anlaşığı, ancak arkadaşının ceviz toplamaya gelmediği, bunun üzerine sanığın sabahleyin yalnız olarak ceviz toplamaya gittiği, ceviz toplamaya gittiği yerin civarında maktulün ağabeyisi Turgay Karaman'ın kuzu otlatmakta olduğu, sanığın kuzu otlatan maktulün ağabeyisinin yanına giderek havanın soğuk olması nedeniyle beraberce ateş yakıp ısındıkları, maktulün ağabeyisi ile sanığın ısındıkları sırada maktulün de yanlarına gelerek ağabeyisinden babasına ait çakmağı istediği, alıp geri döndüğü, bu arada sanığın da çarşıya gidip bir sigara aldıktan sonra, tekrar ceviz toplamak üzere maktulün ağabeyisi ile ateş yakıp ısındıkları civara geldiği, ceviz toplamaya başladığı, aradan bir müddet geçtikten sonra maktulün olay mahalline gelip kardeşini aradığı, bulamayınca sanığa sorduğu, civarın تنها olması nedeniyle sanığın maktulün ırzına geçmeyi düşündüğü, sanığın kendi tabiriyle niyetini bozduğu, maktule ağabeyisinin şu bahçede olduğunu söyleyerek maktulü bahçeye götürdüğü, bahçeye vardıklarında maktul «burada yok hani ya» deyince sanığın bu kerre «şu duvarın arkasında» dediği olay yerinde bahçeyi ayıran kerpiçten duvarın arkasına götürdüğü, orada maktule «sana balata vereyim mi» dediği, o da ver deyince «dönde vereyim» dediği, maktul arkasını döndüğünde sanığın maktulün külotunu sıyırıp ırzına geçtiği, sanık maktulün ırzına geçtikten sonra maktulün kendisinden iki-üç adım ayrılınca ağlayarak durumu annesine ve babasına bildireceğini söylediği, sanığın da paniğe kapılıp işlediği suçun delillerini yok etmek için maktulün ırzına geçtiği yerde boğazından yapışıp yere yatırdığı, maktul baygın durumda iken iki-üç adım ötedeki büyükçe bir taşı alarak maktulün alınına iki defa vurup onu öldürdüğü, sonra da cesedi yüzükoyun çevirip bir taşı başına bir taşı da sırtına koyup, topladığı cevizleri alarak çarşıya gittiği, sanığın birbirini tamamlayan ikrar ve kabulü, bunu doğrulayan otopsi raporu ve diğer tanıkların anlatımları ile sabit olmuş ve yapılan yargılama sonunda Türk Ceza Kanununun 59 uncu maddesinin uygulanması yerinde görülmemekle sanığın Türk Ceza Kanununun 450/9 uncu maddesi uyarınca oybirliği ile idam cezasına mahkûm edildiği, Yargıtay Birinci Ceza Dairesince de bu mahkûmiyet hükmünün oybirliği ile onandığı anlaşılmıştır.

Yukarıdaki açıklamalar karşısında hükümlü Hüseyin Çaylı hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmemesinde kamu adına herhangi bir yarar görülmediğinden Komisyonumuzca Anayasanın 64, Danışma Meclisi İçtüzüğü'nün 86 ncı maddeleri gereğince hazırlanan Hüseyin Çaylı hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair ekli kanun tasarısının Danışma Meclisine sunulmasına oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere düzenlenen işbu rapor saygıyla sunulur.

Rıfat BAYAZIT Başkan (Bulunamadı)	M. Fevzi UYGUNER Başkanvekili	Enis MURATOĞLU Sözcü
Serda KURTOĞLU Kâtip Çekimserim gerekçem eklidir	Alâeddin AKSOY Üye	İbrahim BARANGİL Üye (Bulunamadı)
Necip BİLGE Üye	Bekir Sami DAÇE Üye (Bulunamadı)	Halil ERTEM Üye
Necdet GEBOLOĞLU Üye	Halil GELENDOST Üye	A. Pulat GÖZÜBÜYÜK Üye
S. Feridun GÜRAY Üye (Bulunamadı)	İsa VARDAL Üye	Şerafettin YARKIN Üye Muhalfim gerekçe eklidir

ÇEKİMSERLİK OY GEREKEÇESİ

Anayasamızın yürürlükteki 11 inci ve 14/4 maddesine rağmen;

Memleketimiz ceza hukukunda ölüm cezasına yer verilmiştir. Türk Hâkimi Türk Kanunlarını uygulamaktan kaçınmayacağına göre, ölüm cezasıyla sonuçlanan ilamların öteki kazaî kararlar gibi infazı gerekmektedir.

Ancak, Anayasanın 64 üncü maddesi gereği ölüm cezalarının yerine getirilmesi kanun ile mümkündür.

Kanun koyucu, Yargıtayın zorunlu incelemesinden sonra kesinleşmiş bir hükmün yerine getirilmesini infazın kanunla kabul edilmesine bağlı tuttuğuna göre, oy vermemizde hukukî tartışmalara girilmesine, dava dosyasının incelenmesine yer yoktur.

Oy vermede; ölüm cezasının yerine getirilmesinin kanuna bağlanıp bağlanmayacağıının değerlendirilmesi yapılacaktır. Bu değerlendirme hukuk dışında tamamen sosyal siyasal-vidanî bir değerlendirme olacaktır.

Değerlendirmenin doğruluğunu sağlayabilmek için şu hususların özenle göz önünde bulundurulması gerekir :

1. Suç sebebi ne olursa olsun, işlenen suç toplum için ne derece zararlı bulunursa bulunsun ölüm cezasının yerine getirilmesinde suçluya ıslah amacı yoktur.

2. Ölüm cezasının yerine getirilmesi, suçlu için gerçekte ceza infazı anlamını taşımaz. Zira infaz ile suçlunun vücudu ortadan kalkmaktadır. Suçlu gerçekte cezasız bırakılmaktadır.

3. Ölüm cezasının infaz edilmemesi suçlunun cezasının affı anlamını taşımaz. O, daima ölüm cezası mahkûmudur. Hayatını cezaevinde sürdürüp bitirmek zorundadır. Bu, işlediği suçun ağırlığına denk bir cezadır. Ölüm cezası hükümlüsü, infaz hukukunun suçlu lehine öngördüğü hiçbir hükümden yararlanamaz. Meselâ şartla salıverilemez. Müebbet hapis mahkûmu da değildir.

4. Ölüm cezası mahkûmunu hayatının sonuna kadar cemiyetten tecrit etmek cezadan beklenen içtimai faydayı sağlar. Ölüm cezası yerine getirilirse, insan eliyle insan hayatına, suçun işlenmesinden çok sonra son verilmesi nedeniyle, maişeri vicdanda bir rahatsızlık, huzursuzluk doğar ve infazdan itibaren geçen zaman süresince bu vicdan huzursuzluğu gelişir, merhamete, acımaya döner. Bu yönden de ölüm cezasını yerine getirmekte yarar yoktur.

5. Ölüm cezasının yerine getirilmesi kanununu çıkarmak görevi Meclise verilmiştir. Meclis cezayı yerine getirmeme hususunda kanun ısdar edemez Meclise verilen yetki tek yönlüdür. O halde, kanunun oluşumu için gerekli safhalardan birinde gerekli oy çokluğu oluşmazsa ölüm cezası yerine getirilmeyecektir. Başbakanlık tezkeresi ilgili Meclis Komisyonuna gelip gerekli çoğunluğu sağlayamazsa infaz imkânsızlaşır. Komisyonundan sonra Meclis kanatlarından herhangi birinde çoğunluk sağlanamazsa yine kanun oluşmaz infaz imkânsızlaşır. Kanunu Devlet Başkanı imza etmezse yine infaz mümkün değildir.

Burada bir noktayı vurgulamakta yarar vardır : Komisyonunda oy verme durumunda olan bir üye «ben infaz doğrultusunda oy vereyim, takılacaksa Meclis kanatlarında takılısın», diyememelidir. Vicdanan kanaatini belirtmek zorunda bulunan bir kimse, başkasının sorumluluğunu kendi oyuna dayanak yapamaz. Bunun gibi «Hâkim, Yargıtay idama hükmetmiş, ben onların kararlarının doğruluğuna güvenerek infaz oyu kullanırım, hata varsa günahını Hâkimler çeksın» de diyemez. Zira kanun ölüm cezası hükmü ile bu hükmün yerine getirilmesini birbirinden ayırmış, müstakil prosedüre tabi tutmuştur. Hüküm ile infazı birbirine karıştırarak vicdan huzuruna varmak mümkün değildir. Oy verme görevini bu düşünce ile gereği gibi yerine getirmek imkânı da yoktur.

Yukarıdaki arz ve izah edilen hususlar göz önünde bulundurularak yapılacak değerlendirme ile Anayasanın 64 üncü maddesinin öngördüğü ölüm cezasının yerine getirilmesi kanununun oluşturulması, kendisinden beklenen amacı ancak şu hallerde gerçekleştirilebilir : Suçtan doğan zarar halen devam ediyorsa, suçlu ele geçer geçmez yargılanıp hüküm verilmesi kaydıyla, cezanın yerine getirilmesi kanununun isdarı gerekir. Suçlunun ele geçtiği anda toplum huzuruna hâkim olunacak duruma gelinmişse artık infazda ferdî-içtimai fayda yoktur, bilakis zarar vardır. Ormandan şehre sızan vahşi hayvan ne kadar masumu parçalarsa parçalasın, ele geçirilemezse hâkimiyet elden kaçırıldığı için öldürülmesine karar verilir. Bulununca karar yeri-

ne getirilir. Fakat diri yakalanıp demir kafese alındı mı, toplum düzenine hâkimiyet teessüs ettiği takdirde, artık vahşi hayvanı ifna etmek yerine onu kafeste muhafaza etmek doğru olur. Öldürülmesinde hiçbir fayda yoktur. Tutsak edilenin toplum düzenine hâkimiyet teessüs ettikten sonra öldürülmesi intikam hissi ile izah edilebilir. Intikam ise Devlet olma ile bağdaşmaz.

Ölüm cezasının yerine getirilmesi için kanun oluşturulması oylamasının söz konusu olduğu günümüzde topluma Devlet gücünün hâkim olduğu inkar edilmez bir vakiadır. Suçluların ölüm cezalarının yerine getirilmesinde içtimaî siyasi-ferdî bir fayda bulunduğu söylenemez.

12 Eylül'den bu yana girilen etkili operasyonlarla Devlet toplum düzenine hâkim olmuştur. Bu noktaya ulaşmanın gereği yerine getirilen ölüm cezalarının içtimaî faydası vardır. Bu günkü infazlar için aynı faydanın bulunduğu söylenemez. 12 Eylül'den çok önce işlenmiş suçlardan ölüm cezası giymiş olanların bu cezalarının yerine getirilmesinde de bugün bir fayda bulunmamaktadır.

Buna rağmen Danışma Meclisi Genel Kurulunu ve Millî Güvenlik Konseyini oylarında vicdanlarıyla başbaşa bırakabilmek için çekimsiz oy kullanmakta fayda mülahaza ettiğim cihetle infazın yerine getirilmesi hususunda olumlu ya da olumsuz oy kullanmamayı ve sonuç olarak çekimsiz kalmayı doğru gördüğümü saygılarımla arz ederim.

25.6.1982

Serda KURTOĞLU
Danışma Meclisi Adalet
Komisyonu Üyesi

KARŞI OY GEREKÇESİ

1. Önce, karara muhalif kalmamın, hakkında idam cezası verilen kişiyle ve olayla hiçbir ilgisi yoktur.
2. Çok uzun bir süreden beri fikir yönünden ve ilke olarak, ölüm cezalarının hep karşısında oldum. Yani bir kanunla öldürme kararı verilmesini kabul edememişimdir. Ancak pozitif hukukumuzda bu cezaya yer verildiğine göre, yargı olarak yapılacak bir şey elbetteki yoktur.

Diğer yandan yine fikir olarak, ölüm cezasının en müessir bir ceza olduğu da bana göre kesin değildir. Belki de en müessir ceza, bir anda infaz edilip biten bir ceza değil, çektirilen cezadır. Bu nedenledir ki, 1950 yılından beri sık sık çıkarılan af kanunları, cezaların çektirilmesini engelleyerek müessiriyetini kaybettirmiştir.

Anayasamızın 64 üncü maddesinde, «...mahkemelerce verilip kesinleşen ölüm cezalarının yerine getirilmesine karar vermek Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkilerindedir.» hükmü yer almıştır. Bu hükme göre yasama görevi yapan meclislerin ölüm cezasının yerine getirilmesine olduğu gibi, bu cezanın yerine getirilmemesine karar verme de yetkileri içindedir. Benim oyum, yerine getirilmemesi yönündedir.

Böylece, infaz edilmeyecek bir ölüm cezası sonunda, hakkında idam kararı verilenin, idam hükümlüsü olarak ömür boyu cezaevinde kalmasının daha müessir bir ceza olacağını düşünmekteyim.

Arz ederim.

25 . 6 . 1982

Serafettin YARKIN

Adalet Komisyonu Raporu
II

TC
Danışma Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 3/17
Karar No. : 5

22 Ekim 1982

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hüseyin Çaylı Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi, 14 Ekim 1982 gün ve 06-2634 sayılı yazınız gereğince Komisyonumuzun 21 Ekim 1982 günlü 2 nci Birleşiminde görüşülerek adigeçen tezkere hakkında eski komisyonca düzenlenen 24 . 6 . 1982 gün ve Esas No. 3/17, Karar No. 62 sayılı Rapor ve metin Komisyonumuzca da aynen benimsenmiştir.

Raporumuz Genel Kurula sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Rıfat BAYAZIT
Başkan

Serda KURTOĞLU
Kâtip
Bulunmadı

Necip BİLGE
Üye

Abdullah Pulat GÖZÜBÜYÜK
Üye
Bulunmadı

M. Fevzi UYGUNER
Başkanvekili

Yavuz ALTOP
Üye
Bulunmadı

Halil ERTEM
Üye

Beşir HAMİTOĞULLARI
Üye
Bulunmadı

Turgut YEĞENAGA
Üye
İmzada bulunamadı

Enis MURATOĞLU
Sözcü

İbrahim BARANGİL
Üye

Halil GELENDOST
Üye
Bulunmadı

Ömer Adnan OREL
Üye

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Hüseyin Çaylı Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Yargıtay 1 inci Ceza Dairesinin 29 . 1 . 1975 gün ve Esas 1974/4270, Karar 1975/367 sayılı ilamıyla kesinleşen, Yalvaç Ağır Ceza Mahkemesinin 1 . 10 . 1974 gün ve Esas 1974/69, Karar 1974/74 sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/9 uncu maddesi uyarınca ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan, Yalvaç İlçesi, Debbağlar Mahallesi, Hane 21 de nüfusa kayıtlı, Ramazan oğlu, Emine'den olma, 1.2.1956 doğumlu Hüseyin Çaylı hakkındaki ölüm cezası yerine getirilir.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Adalet Bakanı yürütür.